

In Brunssum werd geen enkel Joods kind verraden: unieke oorlogsgeschiedenis verdient een eigen 'Anne Frank Huis'

21-10-2021 om 09:33 door Stefan Gillissen

*Pater Wim van der Geest: Brunssumse verzetsheld die mogelijk honderden Joodse kinderen heeft gered.
Afbeelding: Jack Aldewereld Stichting*

De onderduik en het verzet in Brunssum redden honderden mensen, vooral Joodse kinderen, het leven. Niet één onderduiker werd verraden. Dat unieke verhaal wordt de komende jaren in kaart gebracht.

„Het verleden van Brunssum moet worden ontsloten”, zegt Arie de Zeeuw, voorzitter van de Jack Aldewereld Stichting. Deze stichting richt zich op het onderduikverleden van Brunssum. Op het vastleggen van de verhalen, de hoofdrolspelers en de locaties.

Sinds een jaar wordt diepgravend onderzoek gedaan naar het verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog. Daarbij is de Anne Frank Stichting een voorbeeld en partner. „De kern is het verhaal van de Joodse kinderen, maar er was zoveel méér. We kunnen daar de komende honderd jaar mee vooruit.”

Plaquette

De stichting gaat jaarlijks met twee projecten aan de slag. Eén daarvan is net afgerond. Pater Wim van der Geest krijgt op 29 november een kunstwerk en een plaquette die aan zijn verzetsdaden herinneren. Van der Geest was de spil in het Brunssumse netwerk voor onderduikers. Zijn werk maakt meer dan 75 jaar later nog steeds indruk.

„Mensen maakten hier een keuze, bewust. Een keuze die met alles wat gebeurde stond voor het leven. Werd je gepakt, dan betekende het de kogel of dwangarbeid. De manier waarop Brunssum reageerde is wat ook de Anne Frank Stichting mooi vindt.”

De banden tussen de stichtingen Anne Frank en Jack Aldewereld zijn innig. Volgens De Zeeuw is de overeenkomst dat beide organisaties met onderdrukking, onderduik, bezetting en terreur bezig zijn. „Anne Frank werd uiteindelijk verraden en vermoord. Welke keuzes zijn gemaakt waardoor kinderen in Brunssum wél overleefden?”

Tal van gezinnen openden de deur. „Wil jij dit kind? Met alle gevaren van dien? Een kwart van de mijnwerkers was Duits. Er waren ook Italianen ondergronds aan het werk. Ook al wist iedereen van Schuttersveld tot Treebeek wat de pater deed, zelfs NSB'ers waren op de hoogte, geen enkel kind werd verraden.”

Dialog

De stichting Jack Aldewereld werkt ook samen met het Hoensbroekse Broeklandcollege. Daar is Brunssumer Erik Molnar, die jaren onderzoek deed en een scriptie schreef over het verzet in zijn stad, bijzonder actief. Het moet volgens de docent bekend worden wat in de Parelstad gebeurde.

Molnar: „Er moet een dialoog komen met de jeugd om met elkaar een bijdrage te leveren aan een betere wereld. Een keuze maken voor het goede. Dat is het mooie van het oorlogsverhaal. Het maakte niet uit wie of wat je was. De menselijkheid telde. We helpen je. Slepen je erdoor. Brunssum is het verhaal van hoop.” Wim van der Geest heeft die gevoeld.

Volgens Molnar moeten hoofd en hart met elkaar worden verbonden. „Een woning is een woning. Als je een verhaal zichtbaar kan maken, komt het heel anders binnen. Een held als Wim is belangrijk, omdat hij personifieert waar wij een dialoog over willen starten.”

Tijdscapsule

Uiteindelijk gaat Brunssum een soort Anne Frank Huis krijgen. Dat is de stellige overtuiging. Een woning met een verhaal, een tijds capsule waardoor de herinnering wordt behouden. De Zeeuw: „Zonder enige twijfel. Want dat hoor hier te zijn.”